

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSIRINKIMŲ ĮSTATYMAS

1993 m. gruodžio 2 d. Nr. I-317
Vilnius

I. BENDROJI DALIS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos piliečių konstitucinės teisės rinktis be ginklo į taikius susirinkimus užtikrinimo sąlygas ir valstybės bei visuomenės saugumo, viešosios tvarkos, žmonių sveikatos ir dorovės, kitų asmens teisių ir laisvių apsaugos tvarką organizuojant susirinkimus bei atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus.

2 straipsnis. Susirinkimai, kurių organizavimas nereglamentuojamas

Šis įstatymas nereglamentuoja susirinkimų, kuriuos organizuoja:

- 1) valstybės valdžios ir valdymo institucijos;
- 2) Seimo nariai ir savivaldybių tarybų deputatai kaip susitikimus su rinkėjais;
- 3) valstybės pripažintos bažnyčios bei kitos religinės organizacijos tikybos apeigoms atlikti bažnyčiose, maldos namuose, kapinėse ir kitose tam skirtose specialiose vietose;
- 4) įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos politinės partijos, kitos politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos, rengiančios savo narių ir individualiai kviestų asmenų susirinkimus pagal savo įstatus ar nuostatus jų reikalams aptarti savo ar kitose suteiktose arba nuomojamose patalpose;
- 5) įmonių, įstaigų, organizacijų administracija ar jų darbuotojai savo teritorijoje ar patalpose, taip pat išnuomotose patalpose ar susitarus su savininkais gautose patalpose bei vietose;
- 6) komercinės įmonės kaip komercinius pramoginius renginius tam skirtose patalpose, jei tie renginiai nepažeidžia viešosios tvarkos, kitų asmenų teisių ir laisvių;
- 7) privatus asmenys pasilinksminimams, šventėms, kitiems privatiems reikalams spręsti ne viešosiose bendro naudojimo vietose.

Tokiuose susirinkimuose tvarkai palaikyti ir apsaugoti sutarčių pagrindais gali būti pasitelkiama apsaugos policija, asmens bei turto saugos tarnybos, saugotojai.

Taip pat šis įstatymas nereglamentuoja sporto varžybų, koncertų ir kitų viešų tokio pobūdžio renginių tam skirtose vietose.

3 straipsnis. Susirinkimų forma

Pagal šį įstatymą susirinkimų organizatoriai gali organizuoti įvairius susirinkimus: mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, įvairias eitynes, kitokius taikius beginklius susirinkimus.

4 straipsnis. Susirinkimų organizatoriai

Šio įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka susirinkimus gali organizuoti:

- 1) turintys 18 metų veiksnius Lietuvos Respublikos piliečiai;
- 2) įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos politinės partijos, kitos politinės ir visuomeninės organizacijos, profesinės sąjungos, bažnyčios bei kitos religinės organizacijos;
- 3) kiti Lietuvos Respublikos juridiniai asmenys.

5 straipsnis. Susirinkimų organizavimo tvarkos nustatymas

Pagal šio įstatymo nustatytą tvarką organizuojamiems susirinkimams nereikia išankstinio valstybės ar savivaldybių leidimo; susirinkimų vietą (procesijų bei eitynių maršrutą), laiką ir kitą jų organizavimo tvarką organizatoriai suderina su savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovu arba jo įgaliotu atstovu.

6 straipsnis. Susirinkimų vieta

Šis įstatymas nustato susirinkimų organizavimo sąlygas bei tvarką viešosiose vietose, t.y. miestų, gyvenviečių gatvėse, aikštėse, parkuose, skveruose bei kitose viešose vietose ir bendro naudojimo pastatuose.

Savivaldybės gali nustatyti nuolatinės susirinkimų vietas ar patalpas.

Neleidžiama organizuoti susirinkimų, mitingų, piktetų ir kitokių grupių ar pavienių asmenų akcijų valstybės valdžios ir valdymo įstaigose, savivaldybių, policijos, bausmių atlikimo, socialinės rehabilitacijos, taip pat krašto apsaugos, saugumo tarnybos, prokuratūros, teismų patalpose, kariniuose daliniuose ir objektuose, valstybiniuose bankuose, atominės energetikos ir kitose specialaus darbo saugos režimo arba ginkluotos sargybos saugomose įmonėse.

Susirinkimai prie Lietuvos Respublikos Seimo, Respublikos Prezidento rezidencijos, Vyriausybės bei teismų pastatų gali būti organizuojami ne arčiau kaip 75 metrai, o prie kitų valstybės valdžios ir valdymo įstaigų, užsienio diplomatinėjų atstovybių, savivaldybių, prokuratūros, Vidaus reikalų, Krašto apsaugos ministerijų įstaigų, karinių dalinių bei kitų specialaus darbo saugos režimo ar ginkluotos sargybos saugomų objektų - ne arčiau kaip 25 metrai nuo pagrindinio įėjimo į šiuos pastatus bei objektus, ir visais atvejais garantuojamas laisvas priėjimas ir privažiavimas prie jų.

7 straipsnis. Susirinkimų laikas

Vieši susirinkimai gali būti vedami nuo 8 iki 23 valandos ir tik susirinkimo organizatorių suderintu su savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovu ar jo įgaliotu atstovu laiku. Susiderinus susirinkimai gali būti organizuojami ir kitu paros metu, tačiau tik apšviestose vietose ir netrikdant kitų gyventojų poilsio.

Savivaldybės gali nustatyti tam skirtose nuolatinėse vietose ar patalpose pastovų susirinkimų laiką.

8 straipsnis. Draudžiami susirinkimai

Draudžiami susirinkimai, kurių dalyviai:

1) yra ginkluoti (turi šaunamuosius ar nešaunamuosius ginklus, daiktus, specialiai pritaikytus kūno sužalojimams padaryti, gaisrams sukelti ar materialinei žalai padaryti, arba kad ir ne specialiai pritaikytus tokiems tikslams, bet kuriuos realiai galima tokiems tikslams panaudoti) arba turi lengvai užsidegančių, stipriai veikiančių arba radioaktyvių medžiagų, alkoholinių gėrimų; apsirengę karine uniforma arba apsiginklavę pasyviaja ginkluote (šalmais, neperšaunamomis liemenėmis ir kt.), slepia savo veidus kaukėmis ar yra kitaip užsimaskavę, kad negalėtų būti atpažinti, - tai liudija apie jų pasiruošimą padaryti teisės pažeidimus;

2) vairuoja transporto priemones taip, kad tai kelia grėsmę eismo tvarkai ir saugumui, sudaro pavojų susirinkime dalyvaujančių bei kitų asmenų saugumui, sveikatai, pažeidžia viešąją tvarką ir visuomeninę rimtį;

3) yra nuogi bei kitaip savo išvaizda ar turimais ir demonstruojamais daiktais ciniškai pažeidžia dorovę;

4) susirinkimų metu sakomomis kalbomis, plakatais, šūkiomis, audiovizualinėmis priemonėmis ir kitokiais veiksmais akivaizdžiai kursto pažeisti arba pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją ar įstatymus.

II. PRANEŠIMŲ APIE SUSIRINKIMŲ ORGANIZAVIMĄ NAGRINĖJIMO TVARKA

9 straipsnis. Pranešimo apie susirinkimų organizavimą pateikimo terminai ir forma

Pranešimą apie susirinkimo organizavimą organizatorius arba jų atstovas paduoda ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki numatomo susirinkimo vedimo dienos.

Susirinkimų organizatoriai informuoja apie organizuojamą susirinkimą savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovą ar jo įgaliotą atstovą raštišku pranešimu (pateikiamas ir jo nuorašas), kurį pasirašo ne mažiau kaip du asmenys, kad suderintų susirinkimo vietą, laiką ir sąlygas.

Pranešime turi būti nurodyta:

- 1) susirinkimo forma ir turinys;
- 2) susirinkimo data, jo pradžios ir pabaigos laikas;
- 3) susirinkimo vieta, eitynių ar procesijų maršrutai;
- 4) numatomas dalyvių skaičius;
- 5) pageidavimai policijai dėl viešosios tvarkos palaikymo;
- 6) ne mažiau kaip dviejų organizatorių ar jų įgaliotų asmenų vardai, pavardės ir gyvenamosios vietos.

Jeigu susirinkimas organizuojamas savivaldybės tam paskirtoje nuolatinėje vietoje ar patalpoje ir nustatytu laiku, o susirinkimo dalyvių skaičius yra ribotas (iki 100 žmonių), apie susirinkimo

organizavimą informuojamas savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas, tačiau raštiškas pranešimas nereikalingas. Nebūtina pranešti apie piketus, kuriuose dalyvauja ne daugiau kaip 10 žmonių.

Savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas išduoda nustatytos formos pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

10 straipsnis. Pranešimo nagrinėjimo terminai ir tvarka

Pranešimas apie susirinkimo organizavimą turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo ir ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki susirinkimo pradžios.

Pranešimą nagrinėja savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas dalyvaujant policijos atstovui. Aptariamose susirinkimo organizavimo galimybės nurodytu laiku ir nurodytoje vietoje, taip pat kitos sąlygos ir priimamas atitinkamas sprendimas. Aptarimo metu gali dalyvauti susirinkimo organizatoriai ar jų įgalioti atstovai, taip pat kitų įstaigų atstovai, specialistai.

Jeigu nagrinėjant pranešimą išaiškėja aplinkybių, dėl kurių susirinkimas negali būti organizuojamas pranešime nurodyta forma, nurodytoje vietoje ar nurodytu laiku, tai tik dalyvaujant susirinkimo organizatoriams, gali būti pateikiami ir svarstomi pasiūlymai dėl kitokių susirinkimo formų, vietos ir laiko.

11 straipsnis. Sprendimas apie susirinkimo formą, vietą ir laiką

Išnagrinėjęs pranešimą apie susirinkimo organizavimą, savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas priima vieną iš šių sprendimų, kurį skelbia nedelsdamas:

1) išduoti susirinkimo organizatoriui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos;

2) atsisakyti išduoti tokį pažymėjimą, jeigu organizuojant susirinkimą gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata ar dorovė ar kitų asmenų teisės ir laisvės.

Pažymėjimas dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos arba sprendimas atsisakyti išduoti tokį pažymėjimą išduodamas pranešimo išnagrinėjimo dieną. Nustatytos formos pažymėjime turi būti nurodytos organizatorių teisės ir pareigos bei atsakomybė už įstatymų pažeidimą bei savivaldybės ir policijos priemonės įgyvendinant susirinkimo organizatorių pranešime nurodytus pageidavimus.

12 straipsnis. Sprendimas atsisakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos

Sprendimas atsisakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos turi būti raštiškas ir motyvuotas. Jame nurodomos priežastys ir aplinkybės, dėl kurių susirinkimo organizatorių pranešimas apie susirinkimo organizavimą iš viso negali būti patenkintas dėl nepriimtinos susirinkimo formos, vietos, laiko ar kitų šiame įstatyme numatytų aplinkybių. Sprendimą pasirašo savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas, o šio sprendimo nuorašas išduodamas organizatoriams ar jų įgaliotiems asmenims.

13 straipsnis. Atsisakymo išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos apskundimas

Susirinkimo organizatoriai atsisakymą išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos gali apskusti atitinkamos apylinkės teismui per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo. Teismas tokį pareiškimą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 3 dienas.

14 straipsnis. Susirinkimo atšaukimas

Jeigu išdavus pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, paaiškėja naujų įstatymo numatytų aplinkybių, dėl kurių susirinkimas negali būti organizuojamas suderintoje vietoje, suderintu laiku ir suderinta forma, savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas arba jo atstovas apie tai praneša organizatoriams ir pasiūlo susirinkimą atšaukti. Jeigu susirinkimo organizatoriai susirinkimo neatšaukia, jiems tenka visa įstatymų numatyta atsakomybė už tokio susirinkimo pasekmes.

III. SUSIRINKIMŲ VEDIMO TVARKA

15 straipsnis. Susirinkimų vedimo tvarka

Jeigu per valandą nuo suderinto susirinkimo laiko pradžios susirinkimo organizatoriai nepraneša, kad vėluojama jį pradėti, ir susirinkimas neprasideda, susirinkimas laikomas neįvyksiu.

Susirinkimą pradeda, jam vadovauja arba pirmininkauja ir užbaigia jo organizatoriai arba šių pakviesti asmenys, arba susirinkimo išrinkti asmenys. Susirinkimo organizatorius ir vadovas turi teisę:

- 1) sudrausti susirinkimo dalyvį, kuris pažeidžia viešąją tvarką ar šio įstatymo reikalavimus;
- 2) reikalauti, kad būtų pašalinti iš susirinkimo asmenys, keliantys netvarką, nesilaikantys įstatymų, arba prašyti tai padaryti policiją.

Policijos pareigūnas, stebintis, ar laikomasi įstatymų susirinkime, turi prisistatyti jo organizatoriams ir būti tame susirinkime.

16 straipsnis. Susirinkimo nutraukimas organizatorių iniciatyva

Susirinkimo organizatoriai ir vadovai privalo užbaigti susirinkimą, kai:

- 1) jis nebetenka pranešime nurodyto pobūdžio;
- 2) iš susirinkimo nepašalinami asmenys, kurie pažeidžia šį įstatymą;
- 3) kurstoma pažeidinėti įstatymus arba dorovę.

Jeigu šio ar kitų įstatymų pažeidimai padaromi susirinkimo metu, jo organizatoriai, vadovai ar tvarkdariai privalo susirinkimą nutraukti ir pareikalauti, kad dalyviai išsiskirstytų.

Jeigu to nepadaro organizatoriai ar tvarkdariai, tai turi padaryti policijos pareigūnas, stebintis, ar laikomasi įstatymų susirinkime.

17 straipsnis. Susirinkimo nutraukimas policijos pareigūnų iniciatyva

Susirinkimą nutraukia policijos pareigūnai, stebintys, ar laikomasi įstatymų susirinkime, jeigu viešai perspėti susirinkimo organizatoriai ar dalyviai:

1) tyčia šiurkščiai pažeidžia šio įstatymo nustatytą susirinkimų organizavimo tvarką (suderintą susirinkimo formą, vietą ar laiką);

2) pasinaudodami susirinkimo galimybėmis, kėsinaisi įvykdyti ar įvykdo nusikaltimus Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai ar kitas tyčines nusikalstamas veikas žmogaus gyvybei, sveikatai, laisvei, asmens garbei ir orumui, visuomenės saugumui, valdymo tvarkai ir viešajai tvarkai;

3) individualiai ar grupiniais veiksmais trikdo ar kelia realią grėsmę sutrukdyti transporto eismą, valstybinių įstaigų, organizacijų ar savivaldybių normalią veiklą, sudaryti avarines gamybos situacijas karinėse įmonėse ar kitokiose įmonėse ir gamyklose, gaminančiose sprogstamąją, nuodingą ar kitokią pavojingą produkciją.

IV. SUSIRINKIMŲ ORGANIZATORIŲ BEI DALYVIŲ TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

18 straipsnis. Susirinkimų organizatorių ir dalyvių teisės

Susirinkimų organizatoriai ir dalyviai turi teisę organizuoti beginklius taikius susirinkimus, laikydamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ir kitų įstatymų nustatytų sąlygų ir tvarkos.

Pareigūnai, nepagrįstai ribojantys piliečių teisę į taikius susirinkimus, ir asmenys, trukdantys organizuoti taikius susirinkimus, traukiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyto atsakomybėn.

19 straipsnis. Susirinkimų organizatorių ir dalyvių bendrosios pareigos

Susirinkimų organizatoriai ir dalyviai privalo laikytis šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, nustatytų kelių eismo, priešgaisrinės apsaugos ir kitų taisyklių, gerbti visuomenės priimtas moralės vertybes, vykdyti teisėtus valdžios atstovų bei policijos pareigūnų reikalavimus.

20 straipsnis. Susirinkimų organizatorių ir dalyvių atsakomybė

Susirinkimų organizatoriai ir dalyviai, pažeidę įstatymus, nustatyta tvarka traukiami baudžiamojon ar administracinėn atsakomybėn, atsako už padarytą materialinę žalą ir privalo atlyginti nuostolius.

Kai susirinkimo dalyviai piktybiškai nevykdo policijos pareigūnų, saugančių viešąją tvarką, teisėtų reikalavimų, juos įžeidinėja, grasina panaudoti ar panaudoja prieš juos smurtą, susirinkimo dalyviams taikomos įstatymų numatytos priemonės.

21 straipsnis. Piniginis užstatas materialinei žalai atlyginti

Jeigu susirinkimo organizatoriams (susirinkimų organizavimo subjektui) jau buvo paskirta administracinė nuobauda už padarytus teisėtą tvarkos pažeidimus arba jų organizuoti susirinkimai buvo

nutraukiami dėl organizatorių daromų susirinkimo organizavimo tvarkos pažeidimų arba dėl organizatorių kaltės žymios materialinės žalos padarymo, vienerius metus iš tokių susirinkimų organizatorių, priimant sprendimą išduoti susirinkimo pažymėjimą, gali būti pareikalauta piniginio užstato nuo 10 tūkstančių iki 50 tūkstančių litų galimai materialinei žalai ar nuostoliams atlyginti. Neįvykdžius šio reikalavimo, susirinkimas neorganizuojamas.

V. POLICIJOS PAREIGŪNŲ PAREIGOS, TEISĖS BEI ATSAKOMYBĖ

22 straipsnis. Valstybės valdžios bei policijos pareigūnų pareigos bei atsakomybė

Valstybės valdžios ir policijos pareigūnai privalo sudaryti organizacines ir kitokias įstatymų numatytas galimybes teisėtiems susirinkimams organizuoti, susirinkimų organizatorių ir dalyvių, taip pat kitų asmenų teisėms ir laisvėms, valstybės ar visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, žmonių sveikatai ar dorovei apsaugoti.

Pareigūnai, trukdantys organizuoti teisėtus susirinkimus, traukiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyton atsakomybėn.

23 straipsnis. Policijos pareigūnų teisės ir pareigos užtikrinant susirinkimų teisėtumą ir tvarką

Siekdami užtikrinti valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitų asmenų teises ir laisves, policijos pareigūnai susirinkimų metu vadovaujasi Lietuvos Respublikos policijos ir kitais įstatymais.

Apie padarytus pažeidimus surašomas atitinkamas protokolas ar nutarimas. Susirinkimo organizatoriai bei dalyviai už teisėtų reikalavimų (nutarimų) nevykdymą traukiami administracinėn ar baudžiamojon atsakomybėn.

Už neteisėtus veiksmus pareigūnai atsako įstatymų nustatyta tvarka.

24 straipsnis. Prevencinės priemonės

Jeigu miesto, rajono policijos komisaras turi duomenų, kad susirinkimo dalyviai gali turėti arba turi ginklų, daiktų ar medžiagų, pavojingų sveikatai arba gyvybei, jis apie tai praneša susirinkimo organizatoriams ir gali priimti sprendimą susirinkimo vietos prieigose organizuoti piliečių bei jų багаžo apžiūrą ir patikrinimą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS